

Juridiska avdelningen

19.12.2000

Till arbetspensionsanstalterna

PREMIERABATTEN FÖR NYETABLERADE FÖRETAGARE

Bestämmelsen om premierabatt för nyetablerade företagare i 9 § 2 mom. lagen om pension för företagare har ändrats. Enligt den nya bestämmelsen skall en företagare som omfattas av lagen ha rätt till premierabatt för nya företagare oberoende av ålder. Tiden med premierabatt har förlängts och rabattprocenten har minskats av kostnadsneutrala skäl.

Regeringens proposition med förslag till ändring av bestämmelsen om försäkringspremierabatt för nyetablerade företagare har sänts till arbetspensionsanstalterna som bilaga till cirkulär A 26/2000 (endast på finska). I detta cirkulär ges anvisningar om hur de nya bestämmelserna skall tillämpas. Anvisningarna har beretts av en tolkningsgrupp på Pensionsskyddscentralen. I gruppen ingår även pensionsanstalternas företrädare.

Den nya bestämmelsen tillämpas på företagare som för första gången inleder företagareverksamhet enligt FöPL 1.1.2001 eller senare. På företagare som inlett FöPL-verksamhet före 1.1.2001 tillämpas tidigare bestämmelser om premierabatt. Tillämpningen av de tidigare bestämmelserna som gäller till utgången av år 2000 har beskrivits i cirkulär A 8/92.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Helena Tapió

Riitta Korpiluoma

Cirkulärets beredningsgrupp:

Markku Sirviö, ordf.	Pensionsskyddscentralen
Kaisa Forström	Verdandi
Tuula Julkunen	Pensionsskyddscentralen
Marja-Leena Kolu	Ilmarinen
Ossi Kotajärvi	Tapiola
Sirpa Nyberg	Pensions-Fennia
Riva Oksanen	Varma-Sampo
Aino Lassila, sekr.	Pensionsskyddscentralen

Juridiska avdelningen

16.01.01

INNEHÅLL

1	BAKGRUNDEN TILL LAGÄNDRINGEN	3
2	FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PREMIERABATTEN SOM TRÄDDE I KRAFT 1.1.2001	3
3	IKRAFTTRÄDANDE	4
3.1	ALLMÄNT	4
3.2	FÖRE 1.1.2001 INLEDD FÖRETAGARVERKSAMHET	4
3.3	FÖRE 1.1.1993 INLEDD FÖRETAGARVERKSAMHET	5
4	FÖRETAGARVERKSAMHETENS BEGYNNELSETIDPUNKT	5
4.1	BEFRIADE FRÅN FÖRSÄKRINGSSKYLDIGHETEN	5
4.2	TILL FÖPL-FÖRSÄKRING FRÅN FÖRSÄKRING ENLIGT ANNAN LAG	6
4.3	FÖRETAGARE SOM FÖRSUMMAT SIN FÖRSÄKRINGSSKYLDIGHET	6
4.4	FRIVILLIGT FÖRSÄKRADE FÖRETAGARE	8
4.5	FÖRETAGARE SOM ÄR UNDER 23 ÅR	8
4.6	FÖRETAGARVERKSAMHET INLEDS EFTER HELEFFEKTIV PENSION	8
4.7	FÖRETAGARE SOM ARBETAT ELLER ARBETAR UTOMLANDS	9
5	PREMIERABATTID	9
5.1	ALLMÄNT	9
5.2	FÖRETAGARPERIODERNA	9
5.3	PREMIERABATT FÖR EN ANDRA FÖRETAGARPERIOD	10
5.4	TEKNISKT AVBROTT	10
5.5	DELTIDSPENSION	10
5.6	ÖVERVAKNINGSFALL	11
6	SÖKANDE AV ÄNDRING	11

Juridiska avdelningen

16.01.01

1 BAKGRUNDEN TILL LAGÄNDRINGEN

Enligt 9 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare (FöPL), sådant det lyder i lag till utgången av år 2000, kan en nyetablerad företagare få rabatt på försäkringspremien, om företagaren inlett sin FöPL-verksamhet innan han eller hon fyllt 43 år. Rabatten har varit 50 procent av den fulla premien, för högst tre kalenderår, dvs. för startåret och för de två följande kalenderåren. Rabattidens längd har kunnat variera från två till tre år, beroende på om företagaren har inlett sin verksamhet i början eller slutet av året. Rabatten har beviljats bara en gång, vilket lett till att företagaren förlorat sin rätt till rabatt, om det blivit ett avbrott i försäkringen, till exempel på grund av moderskapsledighet eller militärtjänstgöring.

Premierabattsregeln har på grund av begränsningarna upplevts som orättvis. Åldersgränsen i lagen har försatt företagare i ojämlika situationer på grund av deras ålder, vilket inte har varit ägnat att understöda sysselsättningen av äldre personer genom företagaverksamhet. Rabattidens beroende av när företagsverksamheten har börjat har i vissa fall till och med lett till att verksamhetsstarten uppskjutits och en bestämmelse, där rabattiden bestäms utgående från starttidpunkten, har inte annars heller ansetts jämlik för företagarna. En bestämmelse som föreskriver att rabatt kan ges bara en gång, trots att det finns rabattid kvar att utnyttja, har dessutom i praktiken visat sig styv, till exempel i situationer där den rabattberättigade nyföretagaren snart efter företagsstarten går på moderskapsledighet eller inleder sin militärtjänstgöring.

Syftet med lagändringen är att rätta till just dessa missförhållanden.

2 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PREMIERABATTEN SOM TRÄDDE I KRAFT 1.1.2001

Enligt det ändrade 9 § 2 mom. FöPL får nyetablerade företagare som omfattas av lagen premierabatt utan åldersrestriktioner. Premierabatt ges för de 48 första månaderna av företagarens första FöPL-verksamhet. Om den första företagarperioden varar en kortare tid än 48 månader, kan rabatten för den resterande rabattiden gälla ännu in på en andra företagarperiod. Företagarverksamhet betraktas som en enda företagarperiod om den omfattats av FöPL utan avbrott. Premierabatten är 25 procent, varvid försäkringspremien för en nyetablerad företagare fastställs enligt 75 procent av den premieprocent som årligen fastställs för företagare.

Juridiska avdelningen

16.01.01

Rabatttiden på 48 månader i företagarprioderna räknas med en dags noggrannhet. En månad anses innehålla 30 dagar.

Exempel: Om den första företagarprioden har fortgått i 47 månader och 2 dagar, finns det fortfarande 28 dagar rabatttid kvar för den andra företagarprioden, för vilken försäkringspremien fastställs enligt premieprocenten för nyetablerade företagare.

3 IKRAFTTRÄDANDE

3.1 Allmänt

Om FöPL-verksamheten inleds för första gången 1.1.2001 eller senare, fastställs premierabatten för nyetablerade företagare enligt den nya lagen. När den nya regeln tillämpas, bl.a. för att fastställa när företagarprioden börjar, följer man huvudsakligen de principer som gällde när den gamla lagen var i kraft.

3.2 Före 1.1.2001 inledd företagarpriod

På en företagare som inleder sin FöPL-verksamhet före 1.1.2001 tillämpas före 1.1.2001 gällande bestämmelser om premierabatt för nyetablerade företagare. Premierabatterna enligt dessa bestämmelser fortsätter att gälla normalt även efter 1.1.2001. Detta innebär att premierabatter enligt den gamla bestämmelsen fortsätter att gälla till utgången av år 2002.

Exempel 1. En företagare inleder FöPL-verksamhet i slutet av år 2000. Om företagaren inte har fyllt 43 år när FöPL-verksamheten inleds och även övriga villkor i den gamla lagen uppfylls, beviljas företagaren premierabatt för nyetablerade företagare enligt de bestämmelser som gällde till och med 31.12.2000. Försäkringspremien enligt FöPL blir då 50 procent av premien enligt 9 § 1 mom. FöPL till och med 31.12.2002.

Eftersom företagaren utövat FöPL-verksamhet före 1.1.2001, har han eller hon inte rätt till premierabatt för nyetablerade företagare enligt den nya lagen, även om verksamheten skulle läggas ned i början av år 2001 och en ny verksamhet inledas senare samma år.

Exempel 2. En över 43-årig företagare inledde företagarpriod för första gången år 1993. Verksamheten pågick ett år. På grund av sin ålder fick företagaren ingen rabatt på försäkringspremien. År 2001 inleder han en ny företagarpriod. Inte heller nu får han någon försäkringsrabatt för den verksamhet

Juridiska avdelningen

16.01.01

han inlett år 2001, eftersom det inte är första gången företagaren inleder företagareverksamhet.

3.3

Före 1.1.1993 inledd företagareverksamhet

Enligt de tidigare bestämmelserna kunde premierabatt för nya företagare beviljas oberoende av tidigare företagareverksamhet, förutsatt att den tidigare verksamheten hade upphört senast 31.12.1992 och företagaren inte fyllt 43 år då han inledde ny verksamhet 1.1.1993 eller senare.

Bestämmelserna som träder i kraft i början av år 2001 skiljer sig från de gamla bestämmelserna. I de nya bestämmelserna är rätten till premierabatt för nyetablerade företagare begränsad att gälla endast företagare som inleder företagareverksamhet för första gången 1.1.2001 eller senare. Följaktligen har en företagare som upphört med sin tidigare företagareverksamhet senast 31.12.1992 och återupptar sin företagareverksamhet 1.1.2001 eller senare inte längre rätt att få premierabatt för nyetablerade företagare.

4

FÖRETAGAREVERKSAMHETENS BEGYNNELSETIDPUNKT

4.1

Befriade från försäkringsskyldigheten

En företagare som är befriad från försäkringsskyldigheten enligt FöPL anses ha inlett sin FöPL-verksamhet från och med den tidpunkt företagaren hade varit skyldig att försäkra sin verksamhet enligt FöPL, om han inte varit befriad från skyldigheten. Följaktligen löper rabatttiden under den tid företagaren är befriad från försäkringsskyldigheten.

En företagare som är befriad från försäkringsskyldigheten kan på begäran omfattas av FöPL-pensionsskyddet mitt under den pågående befrielsetiden. Då kan en företagare som är befriad från försäkringsskyldigheten få premierabatt från och med den dag företagsverksamheten inleddes, förutsatt att befrielsen börjat 1.1.2001 eller senare och företagaren inte har utövat FöPL-verksamhet tidigare. Om rabatttiden på 48 månader, som räknas från den dag den första FöPL-verksamheten inleds, ännu inte har börjat löpa, får företagaren premierabatt till och med den dag företagsverksamheten inklusive befrielsetiden pågått 48 månader. Dessa regler gäller även företagare som först är försäkrade enligt FöPL och därefter befriade från försäkringsskyldigheten.

Juridiska avdelningen

16.01.01

4.2

Till FöPL-försäkring från försäkring enligt annan lag

Om företagaren varit försäkrad enligt en annan arbetspensionslag och övergår att omfattas av FöPL (till exempel en person i ledande ställning som omfattats av APL och övergår att omfattas av FöPL), anses FöPL-verksamheten ha börjat när den blev omfattad av FöPL. En företagare kan således få premierabatt för nyetablerade företagare enligt den nya bestämmelsen, om övergången till FöPL-försäkring sker 1.1.2001 eller senare och företagaren inte utövat FöPL-verksamhet tidigare.

4.3

Företagare som försummat sin försäkringsskyldighet

En företagare som försummat sin försäkringsskyldighet anses ha inlett sin FöPL-verksamhet vid den tidpunkt då verksamheten enligt FöPL faktiskt har börjat.

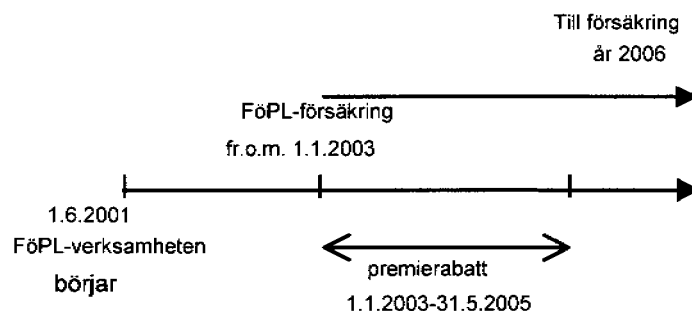
FöPL-försäkring kan tas retroaktivt för högst det löpande kalenderåret och de tre närmast föregående kalenderåren. I sådana fall, där företagaren själv ansöker om FöPL-försäkring, om än för sent, är det fortfarande möjligt att få premierabatt för nya företagare. Om företagsverksamheten har inletts före 1.1.2001, bestäms rätten till premierabatt för nyetablerade företagare enligt de tidigare bestämmelserna.

Företagaren kan få premierabatt enligt de bestämmelser som träder i kraft 1.1.2001, om verksamheten i verkligheten inleds 1.1.2001 eller senare och det inte har gått 48 månader sedan verksamheten faktiskt började. Företagaren kan ha förlorat sin rätt till premierabatt, om rabatttiden redan har börjat löpa under den tid för vilken FöPL-försäkring inte längre kan tas retroaktivt. I sådana situationer är det ofta svårt att reda ut när företagsverksamheten börjat. Om det inte går att tillförlitligt reda ut saken, kan företagsverksamheten anses ha börjat när FöPL-försäkringen började.

Exempel. Företagsverksamheten börjar 1.6.2001, men företagaren ansöker om försäkring först år 2006, varvid företagaren försäkras retroaktivt för tre år, från och med 1.1.2003. Däremot räknas rabatttiden på 48 månader från den dag företagsverksamheten egentligen började, dvs. från och med 1.6.2001, varvid rabatttiden 48 månader går ut 31.5.2005. Premierabatt beviljas för tiden 1.1.2003-31.5.2005.

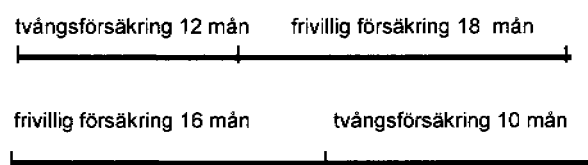
Juridiska avdelningen

16.01.01

Om företagaren själv inte ansöker om FöPL-försäkring, utan han blir tvångsförsäkrad, har företagaren uttryckligen enligt 12 § 3 mom. FöPL inte rätt till premierabatt för nyetablerade företagare.

Om företagaren själv ansökt om FöPL-försäkring, men det senare kommer fram att företagsverksamheten börjat tidigare än vad som uppgetts i försäkringsansökan, tvångsförsäkras företagaren retroaktivt från och med den dag verksamheten faktiskt börjat. Om den tvångsförsäkrade företagareperioden direkt utan avbrott ansluter till en tid med frivillig försäkring, har företagaren inte heller rätt till premierabatt för nyetablerade företagare för den verksamhetstid som han försäkrat frivilligt. Företagaren har inte heller rätt till premierabatt, om den frivilliga försäkringen avslutas för tidigt och den efterföljs av en tvångsförsäkring. Företagaren har således ingen rätt till premierabatt för nyetablerade företagare i någotdera fallet nedan.

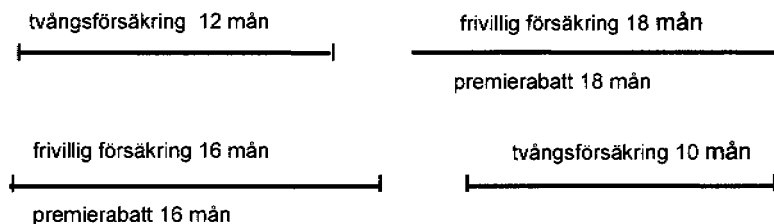

Om det emellertid finns ett avbrott mellan tvångsförsäkringen och den frivilliga försäkringen, har företagaren rätt till premierabatt för nyetablerade företagare, förutsatt att det finns någon rabattid kvar av de 48 månaderna. En företagare har rätt till premierabatt, oberoende av om tvångsförsäkringsperioden infaller före eller efter perioden med frivillig försäkring.

Tvångsförsäkringstiden räknas med i den i lagen avsedda premierabatttiden på 48 månader, trots att den inte ger rätt till premierabatt.

Juridiska avdelningen

16.01.01

4.4

Frivilligt försäkrade företagare

Företagare vars arbetsinkomst inte uppfyller villkoren i FöPL, men som i övrigt uppfyller villkoren i FöPL, kan beviljas frivillig försäkring enligt FöPL. En sådan frivillig FöPL-försäkring kan också ge rätt till premierabatt.

Om den frivilligt försäkrade företagarens arbetsinkomst uppgår till gränobeloppet i FöPL, ändras den frivilliga försäkringen till obligatorisk försäkring. Om företagaren fortfarande har kvar rabattid att utnyttja, fortsätter premierabatten att gälla även i den obligatoriska försäkringen. När den frivilliga försäkringen ändras till obligatorisk försäkring, fortgår FöPL-verksamheten utan avbrott. Det är således inte fråga om skilda företagareperioder. Företagaren kan alltså få premierabatt även för en andra företagareperiod, förutsatt att den vid starten frivilligt försäkrade och senare obligatoriskt försäkrade företagsverksamheten upphör innan det har gått sammanlagt 48 månader av rabattiden.

4.5

Företagare som är under 23 år

För företagare som är under 23 år fastställs ingen FöPL-försäkringspremie för de fyra första månaderna på grund av beräkningsgrunderna för försäkring enligt minimivillkoren i FöPL. Om företagaren emellertid fyller 23 år innan det gått fyra månader, fastställs en försäkringspremie från och med 23-årsdagen.

Det oaktat, räknar man att företagsverksamhet som inleds enligt 9 § 2 mom. FöPL har börjat den dag verksamheten omfattades av FöPL.

4.6

Företagarverksamhet inleds efter heffektiv pension

När en företagare efter en tid med heffektiv pension omfattas av FöPL, anses företagsverksamheten som inlett enligt 9 § 2 mom. FöPL ha börjat den dag företagaren efter pensionstiden är skyldig att försäkra sig enligt FöPL. Det har ingen betydelse om företagaren redan har utövat företagareverksamhet under tiden med heffektiv pension, eftersom företagareverksamhet vid sidan av heffektiv pension inte behöver försäkras enligt FöPL. Däremot har FöPL-perioden närmast före pensions-

Juridiska avdelningen

16.01.01

tiden betydelse. Om rabattiden på 48 månader inte har gått ut innan den heffektiva pensionen börjar, beviljas rabatt för den tid som återstår av de första 48 månaderna av företagsverksamheten.

4.7

Företagare som arbetat eller arbetar utomlands

FöPL gäller i princip endast företagare som bor och utövar företagsverksamhet i Finland. En företagare som tillfälligt utövar företagsverksamhet i ett annat EU- eller EES-land än Finland kan emellertid omfattas av FöPL som utsänd företagare. Premierabatt beviljas även för företagsverksamhet som utövas utomlands, förutsatt att verksamheten omfattas av FöPL. I sådana situationer fortsätter premierabatten för FöPL-verksamheten utomlands att gälla så länge som företagarens utländningsintyg är i kraft, förutsatt att tidsgränsen 48 månader inte uppnås före det.

Försäkring av utomlands bosatta arbetstagare och företagsverksamhet som bedrivs utomlands beskrivs i cirkulär A 48/96, del 2.

5

PREMIERABATTID

5.1

Allmänt

Om den första företagarperioden varar en kortare tid än 48 månader, kan den rabattid som är kvar få gälla ännu för en andra företagarperiod. För en tredje företagarperiod har man inte längre rätt till rabatt, även om de tidigare företagarperioderna inte ens sammanlagt skulle ha pågått i 48 månader.

5.2

Företagarperioderna

Med företagarperioder enligt 9 § 2 mom. FöPL avses perioder som åtskiljs av tider under vilka företagaren inte utövat verksamhet som omfattas av FöPL.

Premierabatt kan beviljas för högst två separata perioder av företagsverksamhet. Det betyder att när företagsverksamheten avbryts, till exempel på grund av moderskapsledighet eller militärtjänstgöring, leder det inte till att rätten till premierabatt faller bort, såvitt dessa omständigheter avbryter verksamheten första gången.

Juridiska avdelningen

16.01.01

5.3

Premierabatt för en andra företagarperiod

Den tid som infaller efter det att den första företagarperioden upphör och den andra börjar har inte avgränsats. Tiden mellan företagarperioderna kan vara till och med mycket lång och företagaren kan ta en andra företagarförsäkring i en annan pensionsanstalt än den första. Det kan vara svårt för en pensionsanstalt att veta om en företagare, som haft företagarverksamhet redan tidigare, har kvar någon tid med rätt till premierabatt för nyetablerade företagare. Företagaren skall därför själv kräva premierabatt för sin andra företagarperiod. När företagaren gör anspråk på premierabatt även för den andra företagarperioden kontrollerar pensionsanstalten i PSC:s register hur mycket rabatttid företagaren har kvar och använder sedan denna uppgift när den fastställer försäkringspremien. Även om företagaren inte själv gjort anspråk på premierabatt för nyetablerade företagare för sin andra företagarperiod, beräknar pensionsanstalten premien enligt den sänkta procenten, om det för övrigt vid handläggningen av ärendet i pensionsanstalten framkommer att företagaren har rätt till premierabatt.

5.4

Tekniskt avbrott

Om företagarens arbetsinkomst förändras så att villkoren för ett tekniskt avbrytande uppfylls, anses det enligt 7 § 4 mom. att företagarens verksamhet efter omräkningen fortgår som en ny period på det sätt som avses i 4 §, trots att verksamheten fortgått utan avbrott.

När premierabatten för nyetablerade företagare fastställs betraktas den nya period som följer efter det tekniska avbrottet inte som en separat företagarperiod. FöPL-perioder som åtskiljs av perioder, där verksamheten i verkligheten upphört eller minskat i sådan grad att den inte omfattats av FöPL betraktas som separata företagarperioder vid tillämpningen av bestämmelsen om premierabatt för nyetablerade företagare. På det sättet får företagaren behålla sin rätt till premierabatt också för en ny företagarperiod, som han inleder efter det att den tidigare verksamheten upphört, även om den tidigare FöPL-verksamheten blivit tekniskt avbruten. För att företagaren skall få behålla sin rätt till premierabatt skall han naturligtvis ha kvar rabattid från förut.

5.5

Deltidspension

Företagsverksamhet som bedrivs vid sidan av deltidspension omfattas av FöPL. Om företagaren går i deltidspension så att han minskar sin företagsverksamhet till hälften, fastställs hans arbetsinkomst till hälften av den stabiliserade arbetsinkomsten. I sådana situationer avbryts FöPL-

Juridiska avdelningen

16.01.01

försäkringen med stöd av 2 § 2 mom. APL och en ny FöPL-period tar vid från och med dagen efter pensionsfallet. Det kan hända att deltidspensionen senare dras in på grund av att företagsverksamheten ökar och även i sådana situationer avbryts försäkringen. Men företagsverksamhet som avbrutits på grund av att företagaren gått i deltidspension eller deltidspensionen upphört betraktas inte som en separat företagarperiod vid tillämpningen av bestämmelsen om premierabatt för nyetablerade företagare.

5.6

Övervakningsfall

Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna övervakar försäkringsskyldigheten enligt FöPL. I samband med övervakningen kan det visa sig att företagarens arbetsinkomst under något år inte nått upp till minimibeloppet i FöPL, vilket kan leda till ett avbrott i FöPL-försäkringen. Om företagarens verksamhet börjat 1.1.2001 eller senare och den inte fortgått i 48 månader när försäkringen avbryts, har företagaren rätt till premierabatt för den nya företagarperiod som tar vid efter avbrottet så långt som den resterande rabatttiden förslår. Om det blir flera avbrott i företagsverksamheten, bibehåller företagaren inte längre sin rätt till premierabatt för nya företagare utöver den andra företagarperioden.

Om det i samband med övervakningen eller i övrigt visar sig att FöPL-försäkringens begynnelsepunkt är felaktig, räknas tiden med rätt till premierabatt från den dag verksamheten enligt FöPL i verkligheten börjat. Om den rätta begynnelsepunkten infaller före 1.1.2001, tillämpas de bestämmelser om premierabatt för nya företagare som gällde till och med 31.12.2000. Om premierabatt har beviljats på felaktiga grunder, debiteras företagaren retroaktivt för den tid för vilken försäkringspremier blivit odebiterade.

6

SÖKANDE AV ÄNDRING

Om besvärfristen för beslutet om arbetsinkomst inte har gått ut, kan företagaren söka ändring, till exempel i den tidpunkt från och med vilken företagaren anses ha blivit omfattad av FöPL (21 § APL).

När en företagare är missnöjd över pensionsanstaltens debitering av försäkringspremien för nyetablerade företagare, kan företagaren anföra grundbesvär över saken (22 § APL). Grundbesvär över pensionsanstaltens debitering av försäkringspremie riktas och även sänds direkt till pensionsnämnden och grundbesvär över nämndens beslut direkt till försäkringsdomstolen. I besvärshandlingen som gäller fastställda försäkringspremier kräver pensionsnämnden en kopia av premieinbetalnings-

Juridiska avdelningen

16.01.01

blanketten. Om ändringssökanden i samband med grundbesvären inte har tillställts en kopia av premieinbetalningsblanketten, sänder pensionsanstalten blanketten i samband med sitt bemötande till pensionsnämnden.

Sökande av ändring har beskrivits i PSC:s cirkulär A 45/94 Behandling av arbetspensionsfrågor och ändringssökande.